

OCTOBER 2021 / Vol:7, Issue:44 / pp.1475-1485

Arrival Date : 20.09.2021

Published Date : 30.10.2021

Doi Number : <http://dx.doi.org/10.31589/JOSHAS.701>

Cite As : Bingöl, M. & Demirci Şenkal, A. (2021). "Covid-19 Pandemi Sürecinde Görsel Sanatlar Eğitiminde Kolaj Tekniği ile Yeni İfade Biçimleri", Journal Of Social, Humanities and Administrative Sciences, 7(44):1475-1485

Research Article

COVID-19 PANDEMİ SÜRECİNDE GÖRSEL SANATLAR EĞİTİMİNDE KOLAJ TEKNİĞİ İLE YENİ İFADE BİÇİMLERİ¹

New Forms Of Expression With Collage Technique In Visual Arts Education In The Covid-19 Pandemia Process

Doç. Dr. Aybige DEMİRCİ ŞENKAL

Ankara Müzik ve Güzel Sanatlar Üniversitesi Müzik ve Güzel Sanatlar Fakültesi Görsel Sanatlar Eğitimi Bölümü, Ankara, Türkiye

ORCID ID: 0000-0002-6291-4807

Doç. Dr. Mehtap BİNGÖL

Ankara Hacı Bayram Veli Üniversitesi, Güzel Sanatlar Fakültesi, Temel Sanat Bilimleri Bölümü, Ankara, Türkiye

ORCID ID: 0000-0002-9979-2604

ÖZET

COVID-19 nedeniyle yaşanan pandemi sürecinde tüm dünyada eğitimin sisteminin farklı bir boyuta taşındığı görülmektedir. Bu çalışmanın konusu, uzaktan eğitim sürecinde görsel sanatlar eğitiminde kolaj tekniği kullanılarak öğrencilerin evlerinde kolaylıkla edinebilecekleri eski dergi gibi materyalleri kullanarak yeni çözümlere ulaşabilmelerine odaklanmaktadır. Bu doğrultuda öğrenciler, evin içinde değerlendirebilecekleri malzemeleri kullanarak ve evlerini inceleyip yaşadıkları mekana odaklanarak enteriyör çalışmışlardır. Araştırmanın amacı, çevrimiçi eğitim sürecinde öğrencilerin evde kaldıkları zamanlarda, yaşadıkları mekanların ayrıntılarını keşfetmelerini, kullanılmayan eski dergi, kağıt gibi malzemeleri kullanmalarını, kolaj tekniği ile parçalardan yeni bir bütün oluşturabilmeyi öğrenmelerini sağlamak ve bu süreçte yeni eğitim önerileri sunmaktır. Araştırma, betimsel yöntem ve tarama modeli ile gerçekleştirilmiştir.

Çalışmanın başlıca bulguları şu şekildedir: Uygulamayı gerçekleştiren 2019-2020 bahar dönemi ve 2020-2021 güz dönemi öğrenciler, Pandemi sürecinde evde sanatsal uygulama tekniklerini nasıl kullanabileceklerini öğrenmişler ve çeşitli deneyimler gerçekleştirmişlerdir. Kolaj tekniği ile iç mekan çalışmaları normal eğitim-öğretim süreçlerinde atölyede gerçekleştirilen bir uygulamadır. Bu uygulamalarda öğrenciler önceden yeterli araştırmaları yapıp atölye içerisinde dersin sorumlu öğretim elemanı ile birlikte çalışmalarını tamamlamaktadırlar. Aynı uygulamayı, öğrencilerin kendi evlerinde iken, evlerinden malzemeleri kullanarak, evlerini inceleyerek ve evdeki zamanlarını verimli kullanarak gerçekleştirmeleri, onlarda farklı duygular oluşturmuş, pandemiye bir anlamda unutturan ve evi değerli kılan bir süreç yaşamalarına olanak tanımıştır. Ulaşılan başlıca sonuçlar ise, çevrimiçi gelişen değerlendirmelerde öğrencilerin, kolaj tekniğini oldukça keyifle uyguladıkları, konu bağlamında yaşadıkları mekanın ayrıntılarına odaklandıkları ve nasıl bir mekanda yaşamak istediklerine yönelik hayaller kurdukları ve tüm bunların ışığında yaratıcı çözümlere ulaşabildikleri gözlenmiştir.

Anahtar Kelimeler: Görsel Sanatlar Eğitimi, Kolaj, Enteriyör, Pandemi

ABSTRACT

During the pandemic caused by Covid-19, it is seen that the education system of our country has moved to a different dimension. The subject of this study is to focus on reaching new solutions by using materials such as old magazines that students can easily obtain at home by using collage technique in visual arts education in the distance education process. In this direction, the students. In this direction, the students studied interior by using materials that they can evaluate inside the house and by examining their homes and focusing on the space they live in. The aim of the study is to enable students to discover the details of the spaces they live in during their stay at home, to use materials such as unused old magazines and paper, to learn how to create a new whole from pieces with collage technique, and to offer new educational suggestions in this process. The research was carried out with descriptive method and scanning model.

The main findings of the study are as follows: The 2019-2020 spring semester and 2020-2021 fall semester students who carried out the application learned how to use artistic application techniques at home during the Pandemic process and carried out various experiments. Interior work with collage technique is an application that is carried out in the workshop during normal education and training processes. In these applications, the students were doing enough research beforehand and completing their studies with the instructor in charge of the course in the workshop. Using the materials from their homes, examining their homes and using their time efficiently while in their own homes, students have created different emotions, allowing them to experience a process that in a sense makes the pandemic forget and makes the home valuable. The main results achieved are, in the online evaluations, it was observed that the students applied the collage technique with great pleasure, focused on the details of the space they lived in the context of the subject, dreamed about what kind of place they wanted to live in, and reached creative solutions in the light of all these.

Keywords: Visual Arts Education, Collage, Interior, Pandemi

¹ Bu makale, 5-6-7 Nisan 2021 tarihlerinde Başkent Üniversitesi Güzel Sanatlar Tasarım ve Mimarlık Fakültesinin gerçekleştirdiği 4. Uluslararası Sanat ve Tasarım Eğitimi Sempozyumunda sunulmuştur ve bildiri kitabında yer almıştır.

* Çalışmaya her iki yazarda eşit oranda katkıda bulunmuştur.

1. GİRİŞ

1912 yılı Picasso ve Braque'nin Modern sanata yeni bir teknik olarak kolajı eklemesi ile birlikte günümüze kadar devam eden süreç içerisinde birbirinden çok farklı ve çeşitli yeni teknikler eklenerek sanatın tanımının ve algısının değiştiği görülmektedir. Bu tekniklerin adeta öncüsü olarak kabul edilebilecek kolaj tekniği günümüz sanat eğitimi süreçlerinde oldukça sık kullanılan bir teknik olma özelliği gösterir. Sanatsal düzenleme öge ve ilkeleri renk, doku, hareket, ritim, tekrar, zıtlık gibi bir kompozisyonu şekillendiren farklı kriterleri ile bütünsel olarak dinamik ve etkili çalışmaların oluşmasına olanak tanır. Kolaj tekniği, birbirinden çok farklı ve çeşitli elemanların bir araya getirilerek yeni bir bütün oluşmasını sağlayan bir görsel sanat çalışmasıdır.

Bu çalışmada öncelikle, Kolaj tekniği ile yeni ve anlamlı bütünlerin oluşmasının önemine değinilirken, farklı disiplin ya da akımlarda kolaj tekniğinin kullanım biçimleri ele alınmaktadır. Daha sonra Pandemi sürecinde, temel tasarım eğitiminin bir konusunu oluşturan kolaj tekniği ile öğrenciler kendi evlerinde çalışmalar gerçekleştirmişler ve bu çalışmaların odağı yaşadıkları mekana dair bir farkındalık kazandırmak olmuştur. Bu çerçevede öğrencilerin kolaj tekniği ile kendi yaşadıkları mekanları ya da hayallerinde yaşamak istedikleri iç mekanları somutlaştırmışlar ve bu çalışmaları hakkında fikirlerini dile getirmişlerdir. Temel Tasarım dersinde öğrenciler, pandemi sürecinde evde kaldıkları zamanı, boya ya da kalem ile değil, duygu ve düşüncelerini en iyi yansıtabilecekleri parçaları bir araya getirerek çalışmışlardır.

Bu araştırma, betimsel yöntem ve tarama modeli ile gerçekleştirilmiştir. Bu yöntem doğrultusunda ilgili literatür, Internet kaynaklarından ve web kütüphanelerinden ve bireysel çeşitli kaynaklardan taranarak gerekli bilgiler elde edilmiştir. Bu bilgiler hiç değiştirilmeden olduğu gibi ortaya konulmuştur. Ayrıca, konu perspektifinde öğrencilerle uygulama yapılmıştır. Pandemi sürecinde ayrı ayrı her birey kendi evinde çalışmalar gerçekleştirmiştir. Bu çalışmalar, öğrencilerin kendi anlatımları ile ortaya konulmaya çalışılırken, bir süreç değerlendirmesi yapılmıştır. Çalışma sonunda öğrencilerin uygulamalarının bilimsel olarak değerlendirilmesi için bilgilendirilmiş gönüllü olur/onam belgesi imzalatılmıştır. Gerekli etik kurul onayı ilgili kurumdan 04.08.2021 tarih ve 2021/17 sayılı kararı ile alınmıştır. Makalede araştırma ve yayın etiğine uyulmuştur.

2. KAVRAMSAL ÇERÇEVE

Kolaj, birbirinden farklı çok çeşitli parçaların/öğelerin bir araya getirilerek yeni bir bütüne dönüşen görsel sanat tekniğidir. Sentetik Kübizm ile birlikte sanat dünyasına giren bu tekniğin ardından çok sayıda farklı teknik sanatta kullanım alanı bulmuştur. Picasso ve Braque, eserlerine gazete kağıtları, muşamba, çeşitli kağıtlar vb. materyaller ekleyerek, boya dışında gerçek malzemelerin sanat eserine katılmasını sağlamışlar ve yeni bir dönem başlatmışlardır. Sanatçılar bu dönemden sonra bireysel duygu ve düşüncelerini en iyi ifade edebilecekleri malzemeleri ya da teknikleri kullanarak yeni anlatım olanaklarına kavuşmuşlardır. Dadaizm, Sürrealizm, Pop-Art akımlarında kullanılan kolaj günümüzde dijital ortamlarda sıklıkla kullanılmakta ve görsel olarak etkisi güçlü tasarımlar elde edilmektedir.

Görsel 1: Pablo Picasso, La bouteille de Suze (Bottle of Suze), 1912. Pasted papers, gouache, and charcoal, 25 3/4 x 19 3/4 ", University purchase, Kende Sale Fund, 1946, Pablo Picasso Mülkü, N. Y.

Pablo Picasso'nun La Bouteille de Suze adlı eseri, Georges Braque, Juan Gris ve Picasso tarafından geliştirilen geç Sentetik Kübizmin önemli bir görüntüsüdür. Sanatçıların resimlerinde gerçek hayattan farklı nesneler ve ortamlar önermek için sentezlemişlerdir. La Bouteille de Suze eserinde Picasso, etiketli bir likör şişesi ve soldan sigara ve dumanın bulunduğu bir bardak ve kül tablası önermek için kesilmiş gazete kağıdı parçaları, duvar kağıdı ve mukavvanın yanı sıra guaj boya ve kömür kalem kullanarak çalışmıştır. Gazetede yer alan

metinler görüntüye siyasi ve sosyal bir boyut katmaktadır. Aynı zamanda metinlerin yanı sıra kübist görüntüdeki parçalanmış formlar, sürekli değişen bir dünyada tutarlı bakış açıları ve anlamların eksikliği gibi modernite yaşamına eleştirel bir bakış da sunmaktadır. Picassonun bu eseri, modern yaşamın saçmalığına karşı bir uyarı niteliği de taşımaktadır (Url 1).

“Kolaj (Fransızca “collage”) ya da kesyap, düz bir yüzey üzerine fotoğraf, gazete kağıdı ve benzeri nesnelerin yapıştırılmasıyla ve bazen boya ile de karıştırılarak uygulanan bir resimleme tekniğidir. Resim alanından gelme bu terim, hazır ünitelerin bir araya getirilmesiyle oluşan kompozisyonudur. Kağıt üzerine yapılan fıkra veya benzeri şeylerin fotoğrafların üzerlerine farklı malzemeler ile yapıştırma sanatıdır. Resimde de görüldüğü gibi kolaj, eski fotoğrafların saklanması da büyük rol oynar” (Url 2).

Kolaj, inorganik, organik, basılı, çizili, fotografik çok çeşitli malzemelerin özgün bir tasarımı sonucu birleştirilerek yüzey üzerine yapıştırılması tekniğidir. Böylelikle yeni imajlar ve eski anlamların, yeni anlamlara dönüşen bir bütünselliği meydana gelmektedir (Ergün, 2012: 5; Bayraktaroğlu ve Çetin, 2013, s. 68’den akt: Erbaş, 2018: 1083).

Kolaj çalışmalarında hali hazırda var olan görüntüler, yeni bir düzlemde bir araya getirilerek özgün imajlar elde edilir. Gazete kağıtları ve dergiler dışında doğadan ya da hazır nesnelerden farklı malzemeler kolaj çalışmasında yer alabilir. Bu materyallerin kullanımı, uygulamacının amacına ve ne anlatmak istediğine göre değişiklik gösterir. Cam, metal, yapay deri, kumaş parçaları, muşamba, ahşap parçalar gibi çok çeşitli ve birbirinden farklı parçalar uygulamacının düzenlemesinde birleşerek değişik anlamlar ifade edebilen ve görsel olarak etkileyici kompozisyonlar elde edilebilir.

Kolaj tekniği ile bir sanat eserinin bütünü oluşturulabileceği gibi farklı tekniklere ek olarak kolaj tekniği ile tamamlanan yeni sanatsal çalışmalarda yapılabilmektedir. Yağlı boya, sulu boya ve benzeri teknikteki sanat çalışmalarının içerisinde konumlandırılan kolaj tekniği ile farklı tekniklerin birlikteliğinde yeni bütünler elde edilebilmektedir. Kolaj tekniği içerisinde, gazete kağıtları, dergiler, çeşitli görsel malzemeler ya da günlük yaşamdaki hazır nesneler kullanılarak, aslında materyal olarak sanat ile ilişkili olmayan birçok nesne/öge yeni bir kompozisyonda sanat eserini oluşturan parçalara dönüşebilmektedir (Canoğlu, 2019: 77).

Tuval üzerine resim dışı elemanların yerleştirilmesi ile objeler farklı kavramlarla ilişkilendirilmiş ve böylelikle kolaj tekniği ile resimde zaman ve mekan algısı değişmiştir. Resim yüzeyindeki yeni objeler, kendi anlamları dışında, biçimlendirdikleri yeni görsellerle, farklı bağlamlarda, resmin bütününe oluşturduğu kompozisyona hizmet ederler (Çağlar Doğru, 2017: 326). Sentetik kübizm ile değişen sanat anlayışı devamında çok çeşitli akım ve sanatçıların kolaj tekniği kullanmaları ile yeni görseller olarak varlığını göstermiştir. Pop Art akımında kitle kültürünü gözler önüne seren dergilerden kesilmiş parçalarla vurgulanan anlatımlar dikkat çekmektedir. Özellikle Richard Hamilton’un “Bugünün evlerini bu denli farklı, bu denli cazip kılan nedir?” adlı kolajı Pop Art akımının en dikkat çekici çalışmaları arasında yer almaktadır. Popüler kültür nesnelerini ayrı ayrı ele alarak bir araya getiren Hamilton, kitle kültürünün bir tüketicisi olarak, bir iç mekan çalışması gerçekleştirmiştir. Gündelik yaşamdan bir kesit sunan kolajda dönemin teknolojik özellikleri yer almakla birlikte, popüler kültüre ait önemli nesneleri izleyiciye sunarak adeta görsel yolla Pop Sanata dair bir açıklama yapmaktadır.

1947 tarihli Matisse’in İkarus’unda (Icarus) sarı kes-çıkar yıldızlarıyla mavi gökyüzü üzerine kabaca kesilip yapıştırılan bir siyah insan figürü yer almaktadır. Henri Matisse, bu kolaj çalışmalarına bozulan sağlığını etkileri sebebiyle boyayı bırakıp canlı renkli kağıtları kesip yapıştırmasıyla başlamıştır. Matisse’den etkilenen pek çok sanatçı geleneksel sanatlara Modern bir alternatif olarak kolajı ekleyerek devam ettirmişlerdir. Matisse’in kesilmiş kağıt parçaları, gençliği, oyunu akla getirmektedir (Heller & Vienne: 2016, 54).

Görsel 2: Henri Matisse, Icarus (Icare) from Jazz, 1947, One from a portfolio of twenty pochoirs, composition (irreg.): 16 1/8 x 10 15/16" (41 x 27.8 cm); sheet: 16 5/8 x 25 11/16" (42.2 x 65.3 cm). Edition: 100. Publisher: Teriade, Paris.

Kolaj tekniği yalnızca resim alanında kullanılan bir teknik değildir. Birçok alanda sıklıkla karşımıza çıkmaktadır. Pazar araştırmalarında da kullanılan kolaj tekniği, tüketicilerin markalara dair fikir ve davranışlarını etkileyen bir unsur olarak belirmektedir. Kullanıcıların tüketim güdülerini farklı malzemeler, görseller ve yeni biçimlerle dikkat çekmeyi sağlayan kolaj tasarımları ile metaforik düşünme, yaratım ve yeni kurgulamalar ortaya çıkarılabilmektedir (Koll vd., 2010, s. 589'den akt: Erbaş, 2018: 1083).

Günümüzde sanat eserlerinde oldukça etkili ifadelerle olanak tanıyan bir teknik olarak kolaj güncel sanat sergilerinde, Bienallerdeki sanat çalışmalarında da görülmektedir. Bunun bir örneği 15. İstanbul Bienalindeki Njideka Akunyili Crosby'nin eserinde varlık göstermektedir.

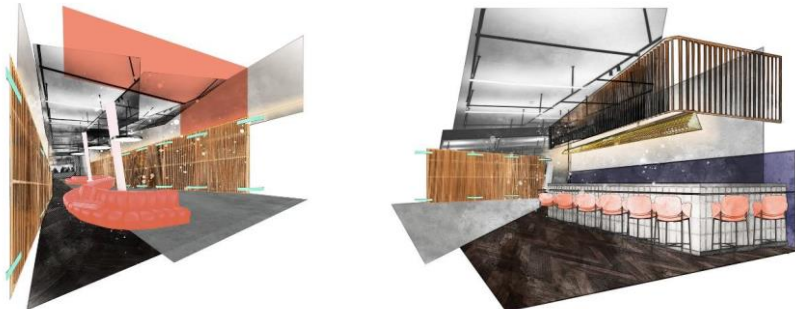
Görsel 3: Njideka Akunyili Crosby, "Beautiful ones", Sahir Uğur Eren Fotoğrafı, 2014, KT. (Pektaş ve Şakir, 2020: 128).

15. İstanbul Bienalinde (2017) yer alan eser, kolaj tekniği de kullanılan Nijeryalı genç bir kızın yer aldığı karışık teknikle gerçekleştirilmiştir. Bronz tenli genç kızın portre, kol ve ayakları boya ile resmedilirken, elbisesi ve etrafındaki mekan gazete ve dergi parçaları ile oluşturulmuştur. Farklı parçalar yeni bir bütüne dönüşürken boya ile birlikte dengeli ve etkili bir kompozisyon sunmaktadır (Pektaş ve Şakir, 2020: 128).

Kolaj tekniği, sanatçıların zihinlerindeki fikirleri ifade etmeleri için en uygun malzemeyi seçebilmelerine olanak tanımaktadır. Birbirinden çok farklı her türlü malzeme kolaj tekniği ile yeni bir bütüne dönüşebilir. Bu malzeme kimi zaman bir eldiven olabileceği gibi kimiz zaman bir sandalyenin ahşap ayağı olabilmektedir. Kolaj tekniği ardından sanat dünyasına oldukça çeşitli yeni teknikler girmiştir. Asamblaj, dekolaj, fotomontaj, video kolaj gibi alternatif çok çeşitli yeni tekniklerle özgün denemeler gerçekleştirilebilmektedir. Kolaj tekniği, diğer tekniklerin etkili sonuçları doğrultusunda güçlenerek kabul görmüştür (Çağlayan, 2018: 3).

Tüketicilerin gizli duygu ve düşüncelerini ortaya çıkarabilecek kolaj tekniği ile marka algısı belirlenebilmektedir. Zaltman (2014) sadece sözcüklerin düşünceleri açıkça ortaya koyabilmesinin yetersiz olduğunu öne sürmektedir. Görüşme ya da anket gibi sözlü çalışmalarla tüketicilerle iletişim kurulduğunda gizli duyguları aktarabilecek bir teknik olarak projektif kolaj tekniği kullanılmaktadır (Koll vd., 2010, s. 589'dan akt: Erbaş, 2018: 1089). Projektif kolaj tekniği ile tüketicilerin zihinlerindeki marka imajı, aynı ya da farklı anlamlar yüklenmiş görsellerle tüketicinin belleğindeki marka algısını ortaya çıkarılabilmektedir (Erbaş, 2018: 1089).

Mimarlık, iç mimarlık ve tasarım alanlarında fikirlerin görselleştirilmesinde ve tasarım eğitimi veren birçok kurumun sunumlarında sıklıkla kullanılan tekniklerden biri de kolajdır. Kes-yapıştır anlayışıyla gelişen kolaj tekniği günümüzde bilgisayar programları aracılığıyla rahatlıkla gerçekleştirilebilmektedir. Londra merkezli tasarım ofisi 3Stories'in restoran-bar tasarımları için kolaj tekniği ile oluşturdukları iç mekan konsept çizimleri dikkat çekicidir. Projede kullanılacak renk, doku, halı, mobilya, aksesuar gibi tüm detaylar kolajda belirlenmektedir. (Canoğlu, 2019: 78-81).

Görsel 4-5: 3stories Adlı İçmimarlık Ofisinin Konsept Kolaj Çalışmaları (Canoğlu, 2019: 81).

Kolaj çalışmaları birçok farklı disiplinde tasarım eğitiminin bir parçası olarak yer almaktadır. Bunun bir örneği de Eskişehir Teknik Üniversitesi İç Mimarlık Bölümü'nde Dr. Öğr. Üyesi Faruk Atalayer yürütücülüğünde gerçekleştirilen Temel Sanat Eğitimi derslerinde görülmektedir. Canoğlu'nun çalışması 2018-2019 öğretim yılı birinci sınıf öğrencileri ile Temel sanat dersinde yapılan kolajların değerlendirilmesine ilişkindir. Çalışmada 61 öğrencinin kolajları değerlendirilmektedir. İç mekan kolajlarında nesnelerin varlığı ile ilgili sorgulamalar yapmaları ve nesnelere ilişkin farklı bir bakış açısı geliştirmelerine olanak tanınmıştır. Bu deneyim doğrultusunda yaratıcılığın geliştirilmesi hedeflenmiştir. Çalışma sonucunda öğrencilerin kimi zaman mizahi, kimi zaman gerçekçi, bazen eleştirel bir bakış açısıyla bir yaklaşım sergiledikleri görülmüştür. İç mekan tasarımına ilişkin yaratıcı çözümlerinde gerçeküstü bir kurgusal devreye girebilirken, insan bedeni ve mizah çerçevesinde ele alınan projelerde belirlemiştir. Çalışmanın sonucunda bilindik görsellerin dışında öğrencilerin kalıpları yıkma girişimleri doğrultusunda yaratıcı yeni çözümlere ulaştıkları görülmüştür (Canoğlu, 2019: 83-86).

3. BULGU VE TARTIŞMALAR

2019-2020 eğitim-öğretim Bahar ve 2020-2021 Güz döneminde Ankara Hacı Bayram Veli Üniversitesi Güzel Sanatlar Fakültesi Görsel İletişim Tasarımı Bölümü 1. Sınıf öğrencilerinin online (çevrimiçi) eğitim süreçlerinde yaptıkları kolaj ödevleri "İç mekan" tasarımına yönelik bir çalışmadır. Kolaj, ekonomik olması sebebiyle kullanışlı bir teknik olarak düşünülebilir. Özellikle evde kalınan salgın sürecinde dışarı çıkıp boya malzemesi almadan, kullanılmış dergi ve gazete parçalarından yararlanılarak yeni ve özgün bütünler elde edilebilmektedir.

Artık malzemelerin geri dönüşüm anlamında düşünüldüğünde öğrenciler için kullanım alanı genişlemiştir. Artık malzemeler sanat çalışmalarına dönüştürülerek öğrencilerin hayal dünyalarını aktarabilecekleri bir araç haline gelmiştir. Öğrenciler, evlerinde var olan dergi, gazete kağıtları ile evlerine odaklanarak ya da yaşamak istedikleri mekanları hayal ederek yeni, kendilerine ait bir iç mekan tasarlamışlardır. Bu iç mekanlar bazı öğrencilerin aileleri ile birlikte yaşadıkları evleri olduğu gibi, bazı öğrenciler ise bu salgın sürecinde yaşamak istedikleri alanı hayal ederek kolaj çalışmalarını yapmaları istenmiştir.

Salgın sürecinde evde geçirilen süre içerisinde, birçoğumuz nasıl bir evde kaldığımızı, çevremizdeki nesnelerin renklerini, biçimlerini belki de hiç düşünmemişizdir. Oysaki zamanımız bu süreçte etrafımızdaki nesnelerle, bilinçli ya da bilinçsiz olarak onlarla etkileşim içerisinde devam etmektedir. Çalışma bu anlamda yaşanan mekanın farkına varılmasını sağlarken, tek tek her bir ayrıntıya odaklanıp öğrencilerin görsel çalışmalarında yeni çözümler bulmalarını da sağlamaktadır. Uyguladıkları kolaj çalışmaları ile temel tasarım öge ve ilkelerini parçaları birleştirerek bilinçli bir şekilde kullanabilme becerileri gelişmektedir.

Bu araştırma, 2019-2020 eğitim-öğretim yılı Bahar döneminde 24 öğrenci ve 2020-2021 eğitim-öğretim yılı Güz döneminde 24 öğrenci olmak üzere uzaktan eğitim sürecinde temel tasarım dersi alan toplam 48 öğrenciyle yürütülmüştür. Öğrencilerin kullanabilecekleri materyaller belirlenmiş, çalışmayı yürütebilmek için, evlerinde bulabildikleri kullanılmış dergi, gazete vb. her türlü kağıt, mukavva, kumaş kullanabilecekleri belirtilmiştir. Ayrıca bu uygulamada öğrenciler kolaj tekniği ile iç mekan çalışması yaparlarken makas ile parçaları kesebilecekleri gibi elleri ile kopararak da yeni parçalar elde edebilecekleri ifade edilmiştir. Çalışmada öncelikli olarak evde kalınan süre boyunca nasıl bir evde yaşadıklarına odaklanmaları istenmiştir. Yaşadıkları yerdeki her bir ayrıntıya dikkat ederek, tek tek çözümlerini doğrultusunda yönlendirilmişlerdir. İsteyen öğrenciler yaşadıkları evin herhangi bir odasını seçerek bir iç mekan çalışması gerçekleştirebileceği gibi isteyen öğrenciler ise yaşamak istedikleri yeni bir mekan hayal ederek uygulamalarını gerçekleştirmeleri istenmiştir. Bu doğrultuda yönlendirilen öğrenciler, topladıkları materyalleri yapıştırıcı bir malzeme yardımıyla 35x50 cm. Bristol kağıt üzerine yapıştırarak hayallerini ya da zamanlarının çoğunu geçirdikleri evlerini görsel olarak biçimlendirmişlerdir.

Covid-19 salgını sürecinde evde kaldıkları zaman diliminde kolaj çalışması ile keyifle çalıştıklarını dile getirmişler ve ayrıca bu çalışmanın öğrenciler üzerindeki etkisi yazılı olarak rapor halinde istenmiş ve öğrenciler tarafından yazılı olarak sunulmuştur. Aktardıkları metinlerde dile getirilen bazı örnek açıklamalar şu şekildedir:

"Kolaj çalışmamı yaparken, salgın sürecinde en çok vakit geçirdiğim, kendi odama odaklanarak gerçekleştirdim. Kendi yaşam alanım olan odamın sadeliğine karşı hayal gücümü devreye sokarak hareketlilik ve renk katmaya çalıştım. Böylelikle eve kapanmışlığın getirdiği sıkıcı ve rutin düzeni yıkarak hem yaşamıma hem de sanat çalışmama canlılık getirmeye çalıştım" (Öğrenci Yorumu: Seher Seval Özkaya).

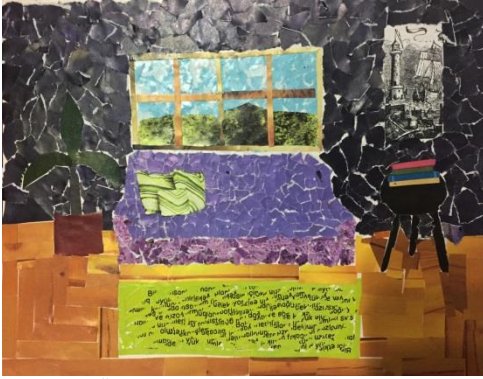
“İnsanın kendi benliğini bulmasında karantinanın çok büyük etkisi oldu. Böyle bir dönemde insanlar farklı işler deneyerek hobilerini oluşturdu. Ben de yaptığım bu kolajda hayatımda yeri büyük olan mekana yer vermek istedim. Aynı zamanda kendimi rahat hissedeceğim bir alan meydana getirdim” (Öğrenci Yorumu: Beyza Karagöz).

“Kolaj çalışması yapmak, yaşadığım evden ziyade kafamda kurduğum evi yansıtmama olanak sağladığı için pandemi sürecinin ve karantinanın insana verdiği karamsarlıktan bir nebze de olsa uzaklaşmamı sağladı” (Öğrenci Yorumu: Sema Sarıkaya).

“Kolaj çalışması yaparken kendi evim nasıl olsaydı diye düşündüm. Manzarasını, koltuklarını gerçek değil de hayal ettiğim istediğim şekilde yaptım” (Öğrenci Yorumu: Beyza Nur Altıntaş).

“Hep yaşadığım evde aynı şeyleri görmekten sıkılmışım. Bu çalışma ile evimizin manzarasını hayalimdeki manzara olan dağ manzarası ile değiştirdim. Mavi rengi sevdiğim için duvarın bir kısmını mavi yaptım ve böylece hayalimdeki eve kısmen ulaşabildim” (Öğrenci Yorumu: Aykut Karadağ).

3.1. Öğrencilerin Uzaktan Eğitim Sürecinde Gerçekleştirdikleri Kolaj Çalışmalarından Örnekler

Görsel 6: Öğrenci Çalışması, Aslıhan Müberra Yıldırım

Görsel 7: Öğrenci Çalışması, Ayşenur Kulaç

Görsel 8: Öğrenci Çalışması, Çağrı Işılsu Yıldız

Görsel 9: Öğrenci Çalışması, Elif Bilik

Görsel 10: Öğrenci Çalışması, Gökçe Kaya

Görsel 11: Öğrenci Çalışması, Mehmet Furkan Akça

Görsel 12: Öğrenci Çalışması, Merve Zeynep Saruhan

Görsel 13: Öğrenci Çalışması, Rabia Çetin

Görsel 14: Öğrenci Çalışması, Sevim Burçak Maraşlı

Görsel 15: Öğrenci Çalışması, Şevval Danacı

Görsel 18: Öğrenci Çalışması, Beyza Akkaya

Görsel 19: Öğrenci Çalışması, Nazlıcan Akyüz

Görsel 20: Öğrenci Çalışması, Beyza Karagöz

Görsel 21: Öğrenci Çalışması, Hazal Çelebi

Görsel 22: Öğrenci Çalışması: Aykut Karadağ

Görsel 23: Öğrenci Çalışması: Beyza Nur Altıntaş

Görsel 24: Öğrenci Çalışması: Büşra Nur Gönül

Görsel 25: Öğrenci Çalışması: Sema Sankaya

Görsel 26: Öğrenci Çalışması: Çağla Çetintaş

Görsel 27: Öğrenci Çalışması: Seher Seval Özkaya

4. SONUÇ VE ÖNERİLER

Resim sanatına farklı malzemeleri getirmesi ile birlikte kolaj tekniği günümüzde sanat eğitim süreçlerinde farklı eğitim-öğretim kademelerinde kullanılan bir teknik olarak dikkat çekmektedir. Güzel Sanatlar Fakültesi Temel Tasarım dersinde iç mekanın perspektif ve oran-orantı, denge, ölçek algısını belirlemeye yönelik kolaj uygulamaları bu çalışmada pandemi sürecinde gerçekleştirilmiştir. Covid-19 salgını sürecinde özellikle bu çalışmanın odak noktasını insanların evlerinde geçirdikleri zaman diliminde farkındalıklarını ortaya çıkarabilmek ve geleceğe/yaşam alanlarına dair hayaller kurabilmelerine olanak tanımaktır.

Kolaj tekniği, her bir sanatçının konu seçimi, ilgi duyduğu kavramlar, politik ya da sanatsal söylemleri için kullanılıp yeni görsellere dönüşebilirken bu çalışma ışığında her bir öğrenci yaşadıkları/içinde bulundukları mekanları kendi bakış açıları ya da hayalleri doğrultusunda ifade etmişlerdir. Evde kaldıkları süreçteki sıkıntı, korku, kaygı ya da sevinç ve heyecanları varlık gösterdikleri/kurguladıkları mekanlar çerçevesinde yansıtmışlardır. 2019 yılının Ocak ayında Çin'in Vuhan şehri karantinaya alınmış ve koronavirüs pandemisi zamanla tüm dünyaya yayılmıştır. Pandeminin yarattığı korku ve kaygı hemen hemen tüm insanlığı etkisi altına almıştır. Bu süreç beraberinde tüm ülkelerin eğitim sistemlerinde değişikliklerin meydana gelmesine sebep olmuştur. Uzaktan eğitim süreci başlayarak yeni eğitim-öğretim materyalleri kullanılmaya başlanmış ve özellikle Internet aracılığıyla sanal iletişim kuvvetle artmıştır. Bu ortamda temel tasarım uygulamaları devam

ettirilmeye çalışılırken, öğrencilerin içinde bulundukları mekana yönelik farkındalıklarını arttırıp, gözlem yapmalarına teşvik ederek, teorik bilgi kazanımlarının yanı sıra bireysel yaşam alanlarından yola çıkarak yeni ifadeler oluşturabilmelerini sağlamıştır.

Temel tasarım dersinde öğrencilere farklı malzeme kullanımları öğretilirken aynı zamanda farklı teknikleri de denemeleri sağlanmalıdır. Kolaj tekniği, birçok disiplinde kullanılan/kullanılabilecek etkili bir biçimlendirme tekniğidir. Görsel sanatlar öğrencileri kolaj tekniği ile boya, kalem gibi resimsel malzemelerin dışında artık materyaller ile yeni ve özgün sanat çalışmaları üretebileceklerini deneyimlemektedirler. Öğrenciler ayrıca yakın çevrelerine, yaşadıkları mekana odaklanarak farkındalık kazanmışlar ve yaşamak istedikleri mekanları düşünerek hayal etmişlerdir. Böylelikle daha heyecanlı ve özgün tasarımlar yapabilmelerine olanak tanıyan bir süreç geçirmişlerdir. Parça-bütün ilişkisi doğrultusunda yaratıcı çözümlere ulaşabilmişlerdir.

Kolaj tekniği ile gerçekleştirilen iç mekan uygulamalarında öğrenci çalışmaları sanatsal düzenleme öge ve ilkeleri kullanım anlamında yeterli düzeyde başarılıdır. Tek tek parçalar birleşerek anlamlı bir bütüne dönüşebilmiştir. Aynı zamanda öğrencilerin hayal dünyaları gelişerek yaratıcı biçimlere ulaşabilmeleri sağlanmıştır. Kolaj tekniği doğrultusunda öğrenciler farklı renklerdeki değişik türde kağıt malzemeleri kullanarak zıtlıkların ön planda olduğu, hareketli, dengeli, perspektif kurallarına dikkat edilerek gerçekleştirilmiş, oran-orantıya dikkat edilen etkili sanat çalışmaları yapabilmişlerdir. Uzaktan eğitim sürecinde kolaj çalışması ile öğrencilerin evlerinde geçirdikleri zamanlarda karşılaştıkları nesnelere daha dikkatli bakabildikleri ve farkındalıklarını artıran bir uygulama gerçekleştirilmiştir. Hayallerini görsel dönüştürerek iki boyutlu düzlemde yaratıcı çözümlemelere ulaşmışlardır.

KAYNAKÇA

Canoğlu, S. (2019). İçmimarlık Eğitiminde Kolaj Tekniğinin Yaratıcı Düşünceye Etkisi Üzerine Bir Değerlendirme. *IDA: International Design and Art Journal* Volume: 1, Issue:1.

Çağlar Doğru, H. (2017). Montaj Ve Kolaj Kavramları Bağlamında 20.Yüzyıl'da Sinema ve Resim Sanatında Gelişen Yeni Biçim Arayışları. *Journal of Awareness*. Cilt 2, Sayı 3S, s. 323-330.

Çağlayan, E. (2018). Sanat Eğitiminde Kolaj Tekniği ve Öğrencilerin Kompozisyon Kurma Becerilerine Katkısı. *Pamukkale Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, Sayı 43. Ocak. s. 1-13

Erbaş, S. (2018). Tüketici Marka Bilgisi: Hikâye Anlatıcılığı Ve Kolaj Tekniği Üzerine Bir Araştırma. *Elektronik Sosyal Bilimler Dergisi*. Cilt:17 Sayı:67 (1077-1091), ISSN:1304- 0278.

Heller, S. & Vienne, V. (2016). Grafik Tasarımı Değiştiren 100 Fikir. Çev: Bengisu Bayrak, 100 Fikir Dizisi:4, İstanbul: Literatür Yayıncılık.

Pektaş, H. ve Şakir, S. (2020). 14. Ve 15. İstanbul Bienallerindeki Kolaj ve Asamblaj Uygulamaları. *Akademik Sosyal Araştırmalar Dergisi*, Yıl: 8, Sayı: 100, Ocak 2020, s. 122-135. ISSN: 2148-2489 Doi Number: <http://dx.doi.org/10.29228/ASOS.39424>

İnternet Kaynakçası

Url 1: <https://www.kemperartmuseum.wustl.edu/collection/explore/artwork/1105> Erişim tarihi: 27.02.2021.

Url 2: <https://tr.wikipedia.org/wiki/Kolaj> Erişim: 27.02.2021.

Görsel Kaynakça

Görsel 1: <https://www.kemperartmuseum.wustl.edu/collection/explore/artwork/1105> Erişim tarihi: 27.02.2021

Görsel 2: <https://www.moma.org/collection/works/105386> Erişim tarihi: 28.02.2021.

Görsel 3: Pektaş, H. ve Şakir, S. (2020). 14. Ve 15. İstanbul Bienallerindeki Kolaj ve Asamblaj Uygulamaları. *Akademik Sosyal Araştırmalar Dergisi*, Yıl: 8, Sayı: 100, Ocak 2020, s. 122-135. ISSN: 2148-2489 Doi Number: <http://dx.doi.org/10.29228/ASOS.39424>, s. 128.

Görsel 4-5: Canoğlu, S. (2019). İçmimarlık Eğitiminde Kolaj Tekniğinin Yaratıcı Düşünceye Etkisi Üzerine Bir Değerlendirme. *IDA: International Design and Art Journal* Volume: 1, Issue:1, 2019.

Görsel 6-27: Ankara Hacı Bayram Veli Üniversitesi Güzel Sanatlar Fakültesi Görsel İletişim Tasarımı Bölümü Temel Tasarım Dersi Sorumlusu Mehtap Bingöl Öğrenci Arşivi (2019-2020 Bahar, 2020-2021 Güz eğitim-öğretim dönemi).

EXTENDED ABSTRACT

During the pandemic caused by Covid-19, it is seen that the education system of our country has moved to a different dimension. Distance education, which started with the spring semester of 2019-2020, is very new system for both students and instructors, but new methods and solutions have been developed in the online education platforms over time. Visual arts education is a life process in which individuals can reveal their inner World by getting to know their surroundings, in a structure that is applied and especially interactive with students. In this process, students are equipped with theoretical knowledge about the field, and then they produce creative, original outputs/projects with applied studies. In addition to these, visual perceptions improve and aesthetic tastes are raised to higher levels in the application processes that focus on observation, research and details.

The subject of this study is to focus on reaching new solutions by using materials such as old magazines that students can easily obtain at home by using collage technique in visual arts education in the distance education process. In this direction, the students studied interior by using materials that they can evaluate inside the house and by examining their homes and focusing on the space they live in. The aim of the study is to enable students to discover the details of the spaces they live in during their stay at home, to use materials such as unused old magazines and paper, to learn how to create a new whole from pieces with collage technique, and to offer new educational suggestions in this process. As a data collection tool, students were asked to make collage work within the scope of Ankara Hacı Bayram Veli University Faculty of Fine Arts Basic Design course in the 2019-2020 Spring Semester and 2020-2021 Fall Semester academic year. With the collage technique, they studied interior space, paying attention to the details of their home and paying attention to the rules of perspective. Study data were obtained in the light of these applications. The research was carried out with descriptive method and scanning model.

The 2019-2020 spring semester and 2020-2021 fall semester students who carried out the application learned how to use artistic application techniques at home during the Pandemic process and carried out various experiments. Interior work with collage technique is an application that is carried out in the workshop during normal education and training processes. In these applications, the students were doing enough research beforehand and completing their studies with the instructor in charge of the course in the workshop. Using the materials from their homes, examining their homes and using their time efficiently while in their own homes, students have created different emotions, allowing them to experience a process that in a sense makes the pandemic forget and makes the home valuable. In the online evaluations, it was observed that the students applied the collage technique with great pleasure, focused on the details of the space they lived in the context of the subject, dreamed about what kind of place they wanted to live in, and reached creative solutions in the light of all these.

Method

This research was carried out with descriptive method and scanning model. In line with this method, the necessary information was obtained by scanning the relevant literature, Internet resources, web libraries and various individual sources. This information is presented as it is without any changes. In addition, the application was made with the students in the perspective of the subject. During the pandemic process, each individual carried out work in their own home. While these studies were tried to be presented with the students own expressions, a process evaluation was made. At the end of the study, informed consent was signed for the scientific evaluation of the students practices. The necessary ethics committee approval was obtained from the relevant institution with the decision dated 04.08.2021 and numbered 2021/17. Research and publication ethics were complicated with in the article.

Conclusion and Discussion

While teaching the use of different materials to the students in the basic design course, they should also be encouraged to try different techniques. Visual arts students experience that they can produce new and original Works of art with the collage technique, apart from pictorial materials such as paints and pencils. Students also gained awareness by focusing on their immediate surroundings and the place they live in, and they imagined the places they would like to live in. Thus, they went through a process that allowed them to make original designs. They were able to reach creative solutions in line with the part-whole relationship. In interior applications realized with collage technique, student Works are sufficiently successful in terms of using artistic arrangement elements and principles. The individual parts were able to combine into a meaningful whole. At the same time, students imaginations were developed and they were able to reach creative forms. In the distance

education process, an application was carried out with the collage study, where the students were able to look more carefully at the objects they encountered during their time at home and increased their awareness.